

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1934. VIII. 11. XXIII. évf. 23 sz. 20 lei

TARTALOM:

elnémított pacifizmus. — Vezérkari portrék : Dr. Széll Károly, Dr. Schütz Henrik, Dr. Bojóc Elek, Dr. Wild János. — Meghalt Hindenburg — Joglosztó Adolf kegyetlen Németország sorsa. — Nemzetközi hajsza a székelyországban eltűnt román kincsek után. (Több száz millió érték rejtékét kutatja és már nyomára jött az elrejtés helyéről alakult bizottság). — A színházat megölni nem lehetetlen jó lesz. (Határozat az aradi Magyar Párt közgyűlésén.) — Könyvbe örökítették Románia történelméről. — Hogyan születik az interjú... — Egy női urilány óvást emel egy pályadíjnyertes francia nyelv ellen. — Palesztinában a sportélet is nagyszemélyesen fejlődik — mondja egy ismert aradi sportember. — Helyzetjelentés a külkereskedelmi Irontról, stb. stb.

I. Schutz
posztóáru-
nagykeres-
kedés.
A R A D,
Bulev. Regina Maria

SZENZÁCIÓ az állami Osztályosorsjáték

V. osztályának

HUZÁSA

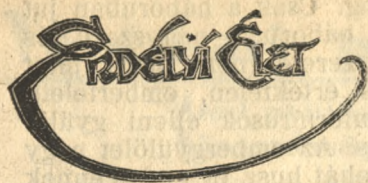
1934 augusztus 28 – szeptember 26

Rekord eredmények!!

14 milliós nyeremény	38.000.000 lei értékben
33 nagy nyeremény	5.900.000 lei értékben
26158 nyeremény	149.000.000 lei értékben

Ne habozzon! Vásároljon sorsjegyet!

Ujtsa meg sorsjegyet!

XXIII. ÉVF. 23. SZ.

1934 AUG. 11.

FŐSZERKESZTŐ:

GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kladóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Az elnémitott pacifizmus

(Timișoara). A háboru kitörése óta eltelt husz esztendő nem domborit ki egységet, sőt inkább oly sok és különböző fázist egyesít magában ez a két évtized, mint amennyi legfeljebb száz évben szokott előfordulni. Ha a háboru után bekövetkezett időt össze lehet hasonlítani 1934-gyel, akkor csakis abban a tekintetben hasonlitanak egymáshoz, hogy akkor is nagy volt a nyomorúság és most is az. Ez a két évtized sok részre tagozódik. Először a kimerültség évei jöttek, azután a lélekzetvétele évei, majd a bizalom esztendei következtek, hogy helyet adjanak az izgatás és felforgatás éveinek. És ennek a fejlődési folyamatnak a végén olyan esemény áll, amely azt jelenti, hogy

az emberiség nagyrésze elfordult az 1918 előtti eszméktől,

amelyeket minden idők és korok vezető eszméinek hittünk. Az emberiség nagyrésze eltért ugyanis annak belátásától, hogy a terméketlenség (háboru, uszítás, jogfosztás) terméketlenség marad és hogy csak a pozitív vetés hoz pozitív termést. Talán még soha annyira nem támadták meg a magátólértetődő dolgokat, mint most. Talán még soha oly eredménnyel nem helyezték a rendkívülit és szokatlant a rendes dolgok helyébe, mint most. Valamikor magától értetődő volt, hogy a szeretet jobb a gyűlöletnél, a béke a háborunál, hogy a háboru csak kivételt képezhet. Az utóbbi években azonban

akadnak pártok és államférfiak, akik ennek éppen az ellenkezőjét hirdették és elég vakmerőek voltak, hogy ezt hirdessék.

Erdély legszerencésebb főárusítása
BANCA ILIESCU S. A. CLUJ

Aradi fiók: Strada Bratianu 3.

A pacifizmus valami hirhedt dolog. Csak a háboruban jut kifejezésre egy nép értéke. Csak a háboru a nagyszerű és magasztos idő. Az általános emberszeretet nem más, mint előítélet, hiszen vannak értékes és értéktelen, emberfeletti és emberalatti emberek, tehát az inferiőrúrok elleni gyűlölet nemcsak szükséges, hanem jó is. Az embergyűlölet négy éves katasztrófájának eredménye tehát husz év mulva ennek a katasztrófának a megtagadása. Ebből a világnézetből kivezető utat nem is lehet most látni, mert ahol a háborut már nem is fenyegető veszedelemnek tartják, hanem bekövetkezendő szívesen látott eseménynek, amelyre elő kell készülni, nincs rá mód, hogy a megfenyegetettet meg lehetne segíteni. Az érvelésnek úgy látszik semmi értelme, mert a patner sutbadob minden érvet, mert nem kérdezi, vajjon igaza van-e vagy nem, hanem azt cselekszi, amit az indultata diktál neki és nem azt, amit a józan belátás és bölcsesség. Így aztán

a pacifista propaganda világszerte egyszerre elnémult.

Németországban teljesen megszűnt. Csak vezető személyeknek szabad akadémikus értékű békeszólamot hangoztatni.

Koncentrációs tábor fenyeget egyébként mindenkit, aki például a felekezeti türelmetlenséget akar-ná bírálni.

Más országokban a pacifista mozgalom praktikus szempontból teljesen lehetetlen, a legtöbb államban pedig tartalmatlan, értelemnélküli kiáltás, mint a pusztába ordított szó. De mégis marad egy vigasza a végpusztulásra ítélt emberiségnek és ebben rejlik :

ahogyan egyik napról a másikra a háborus szellem uralomra jutott, ugyanolyan gyorsan és hirtelen el is tűnhetik,

mielőtt még ideje lenne minden konzekvenciájával együtt tette lenni.

Ismét
bebizonyosodott a Goldschmidt Bank
hagyományos
szerencséje!!
Egymillió lejt
nyertek szerencsés sorsjegyvevőink!
Vegyen Ön is szerencse számainkból!

Vezérkari portrék

Arad politikai, társadalmi, művészeti és
közgazdasági életéből. (Cikksorozat)

Mint nagytehetségű és jelesen végzett diák indult pályáján dr. Széll Lajos, az egykori aradi postafőnök fia. Elvégzi az aradi gimnáziumot, elvégzi az egyetemet, megszerzi a doktori diplomát, leszolgálja önkéntesi évét, **Dr. Széll Lajos** utána leteszi a bírói vizsgát és kinevezik Aradra járásbírói jegyzőnek. Itt kezd azután kibontakozni igazi tehetsége, amely a szokottnál gyorsabban vitte előre az érvényesülés országútján. Hamarosan albiró lesz, majd kinevezik járásbírónak. A háboru kitörésének évében már ítélőtáblai ranggal és címmel közbecsült tagja az aradi bírói karnak, amelynek aligha volt azelőtt oly fiatal ítélőtáblai bírása, mint dr. Széll Lajos.

A háboru kitörése őt is elsodorta a törvénykönyv melől. A harctereken teljesíti kötelességét komolyan és férfiasan, mint ahogy a pörös felek között is komolyan és megfontoltan osztotta ki az igazságot. A négy éves világrengés után visszatért az aradi igazságügyi palotába és folytatta az igazságtevést bölcsen és igaz bíróhoz illő tárgyilagossággal. Az impériumváltozáskor is a helyén maradt. Lelkes magyar ember és mégis letette a hűségesküt, mert így kívánta azt a józan megfontoltság és a családja iránti kötelesség. Az új rezsimben is ellátta hivatalát oly precizitással, hogy felettesei elismerését joggal kiérdemelte. Néhány évig még működött a járásbírószágon, majd nyugalomba vonult és megnyitotta ügyvédi irodáját.

És itten kezdődik dr. Széll Lajos közéleti működése. Mint aktív bíró minden társadalmi, politikai és társadalmi megmozdulástól távpartotta magát. De mint ügyvéd, amikor már nem feszélyezte a hivatali lekötöttség, lelkesedéssel vetette bele magát az aradi magyarság politikai életébe. Az aradi magyarság annyira méltányolta az új harcoss lelkesedését, tudását és rátermettségét, hogy a párt ügyvezető elnökévé választotta és be is juttatta a városi törvényhatóságba. Azóta mint egész férfi veszi ki részét az aradi magyarság politikai és kulturális küzdelmében és egyik igen becsült és köztiszteltetnek örvendő vezére az aradi magyarságnak.

Évtizedekig volt az aradi ügyvédi kamara közbecsült főtitkára. Ebbe a hivatali funkciójába belefáradt, leköszönt és fiatalabb erőnek adta át helyét. Most már csak ügyvédi hivatásának él és elnöke az aradi neo-**Dr. Schütz Henrik** log izraelita hitközségnek. Régebben megtiszteltetés és disz volt a zsidó hitközség élén állni és reprezentálni. Amikor dr. Schütz Henrik ügyvédre, az aradi zsidó iskola egykori tanítójának fiá-

ra esett a zsidó hitközség választása, akkor már terhes munkával járó méltóság volt az elnöki tisztség. A kívülálló hittelenedve csóválták a fejüket, amikor dr. Schütz Henriket megválasztották elnökké. Mit akar ez a beteges külsejű, mogorva fiskális azon a helyen, amelyen valamikor egy hatvani Deutsch, egy Bing Vilmos, egy Deutsch Bernát állott? — kérdezték azok, akik nem ismerték közelebbről Schützt. De csakhamar rájöttek, hogy tévedtek az elnök személyének megítélésében, mert a gyenge testben szinte leküzdhetetlen akaratú és energia lakozik és a szigorú arc nemesen érző léleknek és melegen dobogó szívnek a megtévesztő külseje. A rendkívüli időkben rátermettebb férfire nem is eshetett a hitközség választása. Szükség volt akkor csendes szavú, de annál energikusabb és munkabíróbb férfira, hogy a hitközség kebelében lábrakapott széthúzásnak gátat vessen. Szükség volt a szigorúságra, a pedantériáig menő takarékosagra, amellyel nagynehezen rendbehozta a hitközség anyagi ügyeit. És szükség volt az ő jószágos szívére, amely fájdalommal dobog a nyomorúság láttára és támogatásra ösztönzi a kezét még akkor is, ha csak kevés anyagi eszközök állnak rendelkezésre. Dr. Schütz Henrik mozgalmas és nehéz időkben vezette az aradi hitközséget, amely most megint egységes valláserkölcsei testület. És ez az elnök műve. Az ő személye állította helyre az egységet a hitközségben és ezzel hervadhatatlan érdemeket szerzett magának. A hitközség azzal fejezte ki legékesebben elismerését, hogy amikor elfáradva vissza akart vonulni, ragaszkodott a város személyéhez és nem volt hajlandó elfogadni a lemondását. És kénytelen volt meghajolni az egyhangú akarat előtt. A hitközség örvendhet, hogy ilyen elnöke van.

Az impérium átvétele után új név tűnt fel Aradon: dr. Boțioc Elek ügyvéd neve. Sok ember ügyes-bajos dolgát intézte el sikeresen, akár magyar, akár zsidó, akár román volt, aki hozzá fordult. A legtöbbször még a rendes ügyvédi honoráriumot sem számította fel a hozzá fordulónak. És csakhamar népszerű lett dr. Boțioc Elek. Annyira népszerű, hogy mint a nemzeti-parasztpárt tagja bekerült a város törvényhatóságába, majd később Aradváros és Aradmegye egyik szenátora lett. Az első nemzeti-parasztpárti kormány bukása után megint egyszerű polgára lett városának. Szabadidejét azzal töltötte, hogy mint az aradi párt főtitkára segített kiépíteni a párt-szervezetet még pedig oly eredménnyel, hogy a második Maniu- illetve Vajda-kormány idején a párt hatalmas győzelmet aratott a megyében.

Dr. Boțioc Elek eredményes munkásságát illetékes helyen azzal honorálták, hogy a város átmeneti időben őt nevezték ki a város átmeneti bizottsága elnökévé. A községi választások után pedig a város polgárságának többsége polgárságának többsége polgármesterré választotta.

Aradnak eddig még mindig szerencséje volt a polgár-

mestereivel. Dr. Bojoc Elekkel is. Népszerű ember volt. A város minden társadalmi osztályában ismert és közbecsült volt dr. Bojoc Elek, aki népszerűségét még azzal is öregbítette, hogy hivatalának ajtaját sohasem csukta be, hozzá mindenki bemehetett, mindenkét megértéssel végighallgatott. Ahol módjában állt: segített. Ahol nem segíthetett: ott megnyugtatót. Polgármestersége idején nem is volt baj a torony alatt: megszűntek az áskálódások, széthuzások, amerikázások. Nagyfoku elfoglaltsága mellett intenzív társadalmi életet is élt.

Most megint csak ügyvéd. De ha megint úgy fordulnak a dolgok, dr. Bojoc Elek megint ott fog állni a város élén, ahol szeretettel vette körül a város polgársága.

Az aradi Minorita-rendház érdemekben gazdag szerzetese dr. Wild Endre, a „Vasárnap“ című magas színvonalon álló irodalmi folyóirat főszerkesztője. Sok évvel ezelőtt, mint fiatal áldozópap került az aradi rendházba.

Dr. Wild Endre Nem volt idegen Aradon. A szülővárosába tért vissza abba a kolostorba, amely megadta neki az eszközöket, hogy tovább képezze magát. Csendesen de annál eredményesebben működött a fiatal szerzetes: dr. Wild Endre, aki csakhamar valósággal kedvence lett a katolikus hívőknek. Évekig tartó aradi működése alatt rájött arra hogy az aradi katolikusoknak hiányzik az a bizonyos lelki táplálék, amely éppen olyan szükséges a ma embere számára, mint a mindennapi kenyér. Irodalmi tanulmányokon nevelkedett pap lévén életre hívta a „Vasárnap“-ot, ezt a most már elterjedt, nívós képes folyóiratot, amely minden hét vasárnapján odaviszi a szellemi táplálékot az előfizetőköz. De nemcsak katolikusok olvassák élvezettel ezt a folyóiratot, hanem másvallásuak is, mert közleményei ugy tartalom mint stílus tekintetében elsőrendűek és senkinek a vallási meggyőződését, emberi méltóságát meg nem támadja. Dr. Wild Endre szerkesztésében nem is lehetett más ez a népirodalmi ujság: csak nívós, komoly és türelmes.

Van még más érdeme is dr. Wild Endrének és marandó alkotás is fűződik a nevéhez. A Minorita-kulturház felépítése. Amit dr. Wild dolgozott és agított, amíg felavatták az impozáns és díszes kulturházat, az csak olyan nívós és tetterős egyéniségétől telt ki, mint amilyen Assisi Szent Ferencnek ez az egyébként szerény és halkszavu szolgája. Dr. Wild Endre büszkeséggel tekinthet alkotására, amelynek falában márványtábla hirdeti kezdeményezőjének nevét.

Dr. Wild Endre egyébként képzettségénél fogva is jelentős szerepet tölt be a rend életében. Szerzetes társai azzal is honorálták érdemeit, hogy egy ciklusra megválasztották rendfőnöknek. Megbízatása lejártával megint egyszerű szerzetes lett, aki értékes kultur-munkát folytat hívei körében. Legnagyobb öröme a lapcsináláson kívül, ha évente zarándokokat vezethet az örök városba, amelynek minden részét ismeri, amelynek műremekei és szépségei megtermékenyítik a lelkét

Meghalt Hindenburg —

Jogfosztó Adolf kezében Németország sorsa

(*Arad*). Hindenburg reggel kilenc órakor aludt el örökre és már néhány perc múlva ismeretessé vált az a törvény, amely az elnöki hatalmat átruházta Hitler kancellára. A hatalmas német birodalom sok millió munkásával, parasztjával, technikusával, értelmiségével, sok törzsével és temperamentumával és érdekével most már formailag is egyetlen ember hatalma alá tartozik. Hindenburg alakja eltűnik, mintha a hatalom mai birtokosai számára felesleges, ha ugyan nem terhes lett volna. Hindenburg korlátlan ura volt a hadseregnek. Nemcsak nemzeti szocialista minisztert tartóztatott le parancsára a haderő, hanem Braun és Severing szocialista minisztereket is is erre a haderőre támaszkodva mozdította el. Ezek a tények nehezettek a jelenlegi kormányra, amely soha nem volt benne biztos, vajjon mikor történhetik vele valami hasonló dolog.

Hindenburg halála nagyjelentőségű esemény, amely a német népből mély és őszinte részvétet váltott ki. Az elnöknek bátorsága a legváltásosabb pillanatokban nagy szolgálattal tett Németországnak. 1914-ben, amikor a cár végtelen tömegei a német birodalom és a volt monarchia ellen megindultak, mindenki boldog volt a központi hatalmak államaiban, hogy ebben a katonában olyan ember került az ügyek élére, akinek vezéri képességeiben és kristálytisztta jellemében meg lehetett bízni. A háboru előtt kegyvesztett lett a császári udvarban, de hamarosan előhívták hannoveri magányból éppen akkor, amikor legnagyobb volt a veszedelem. Négy hét alatt visszaverte az oroszokat orosz területre. Most az másodrendű kérdés, hogy Francois tábornok engedtlensége, Ludendorff és Hoffmann tábornokok stratégiai tervei milyen hatással voltak a diadal kivivására.

A német nép számára kizárólag Hindenburg lesz mindig a világháboru legnagyobb hadvezére és bálványozott hőse.

Elnökségének utolsó esztendejében csalódás érte tisztelőit. Az aggkori betegség gyengévé tette.

Mintha cserbenhagyta volna soha tévutra nem vezető ösztöne a munkatársai kiválasztásában.

Egy fiatalabb Hindenburgban talán lett volna elég erő, hogy

Ami a lokomotivnak a gőz, az a kereskedőnek a reklám.

önmagát és az államot megvédje a terror ellen. De hát nem lehet a holttal vitába szállni. A német nép bizott Hindenburg glóriás nevében és nem engedte, hogy végleg visszavonuljon a nyugalomba, amely valóban megillette. A közeli jövő meg fogja mutatni, hogy ennek a rendkívüli embernek pusztá léte is mennyi mindent meghiusított, ami — ha ő nincs — már régebben bekövetkezett volna.

Hindenburg az utóbbi időben nem volt megelégedve a kancellárral.

Elrendelte, hogy a birodalmi védősereg csapatai Neudeckbe jöjjenek a személye védelmére. Sokkal nagyobb biztonságban érezte magát a rendes katonaság védelme alatt. Nagyon jól tudta, hogy mérsékletet hirdető tekintélye és hatalmának még meglevő csekély része nem illenek bele a mostani rendszerbe. De nem akarta a polgárháboru rémét felidézni, és talán már nem is volt elég ereje hozzá, hogy jogait érvényesítse. Szabad folyást engedett tehát a dolgoknak, sőt aláírt egy nyilatkozatot is, amely szerint a június 30-i eseményeket helyeselte. Igen valószínű, hogy nem is közölték vele az igazságot, mint ahogy nincs Németországban kívülálló ember, aki biztosat tudna az akkori események lefolyásáról. El nem képzelhető, hogy olyan törvénytisztelő államfő, mint amilyen az egészséges Hindenburg volt, helyeselte volna Schleicher tábornok volt kancellárnak, Schleicher feleségének és Clausener dr. katolikus vezérnek az agyonlövését. A kivégzettek mind németek voltak. Szerették a hazájukat. Nem követtek el hazaárulást.

Egy hónappal a kivégzésük után semmi terhelő bizonyítékot nem tudtak ellenük felhozni.

Most, hogy Hindenburg meghalt, alkalom kínálkozik a hatalom birtokosai számára, hogy a német nép ellenőrző jogának még megmaradt parányát is elkobozzák.

A T E R M É S Z E T E S K Ö L N I V I Z

S P O R T L A D Y

üdít, frissít, hűsít.

Sportnál,
táncnál,
a u t ó n,
vonaton

nélkülözhetetlen.

HEL-LA laboratórium gyártmánya. Dr. J. Reichel & Co.

— **Timișoara és vidéke.** Előfizetőink és hirdetőink szives figyelmét felhívjuk, hogy a jövőben kizárólag a központ által láttamozott nyugtákat honoráljanak, mert a rend kedvéért csak ilyen nyugtákat ismerhetünk el. Az Erdélyi Élet kiadóhivatala.

Nemzetközi hajsza

a Moszkvában eltűnt román nemzeti kincsek után. — Több száz milliárdos érték rejtekét kutatja és már nyomára jött az e célból alakult bizottság

(*București.*) A napilapok röviden beszámoltak arról, hogy nyomában vannak a román nemzeti kincseknek, amelyet 1916-ban a román hadvezetőség parancsára Iași-ből Moszkvába szállították és azóta sem került vissza Romániába. A kincs egyik legértékesebbje a Buzău melletti pietrosai lelet, amely egy aranytyukból és csirkéből áll és súlya 19 kiló.

Szinaranyból való ez a történelmi lelet, amelyet szántás közben 1880-ban talált egy paraszt.

Ezt a kincset a gótok ásták el annak idején, amikor átvonultak Románián.

A háború előtt a londoni British Múzeum 80 millió aranyleletet ajánlott fel, mert ehhez hasonló aranylelet nincs az egész világon.

Ezenkívül Grigorescu művészettörténelmi értékkel bíró festményeit, valamint egy kolostor kincseit, köztük a régi román fejedelmek pecsétjével ellátott pergamenek is kikerültek az országból. Egy moldvai kolostor főnöke, *Balajța Ilarion*, aki még ma is él, nem akarta elszállíttatni kolostora kincseit, hanem a kolostor kertjében elásatta azokat. Volt ezek között sok aranyékszer, amelyeket 1500-ban Ștefan cel Mare, moldvai fejedelem bízott a kolostorra. Ezenkívül egy szőnyeg, amelyen tíz asszony tizenöt évig dolgozott, aranymitrák gyémántokkal kiverve, aranykötésű evangéliumok kerültek a föld alá felbecsülhetetlen értékben. És a kolostor főnöknek lett igaza, mert

a háború után a kincseket hiánytalanul megtalálták.

1916. december 16-án helyezték el Iași-ban hét vasúti kocsiban a București-ből elhozott arany- és mükincseket. Közvetlen vonatindulás előtt még tanácskozást tartottak, amelyen arról tanácskoztak, vajjon csakugyan Oroszországba szállítsák-e a nemzeti kincset? A tanácskozáson *Bibiescu*, a Nemzeti Bank akkori kormányzója elnökölt és résztvett azon

Műjég állandóan REUSZ jéggyárban

— **Hirdetmény.** Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár r. t. felkéri igen tisztelt betéteseit, hogy saját érdekükben az intézet helyiségében betétkönyvükkel mielőbb megjeleneni sziveskedjenek a mezőgazdasági és városi adóságok szabályozásáról szóló törvény 52. §-ában foglalt egyezség megkötése végett. *Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár r. t.*

Baicoanu igazgató, aki még ma is ebben pozícióban van. A gyűlésen résztvettek egyrésze azt az álláspontot képviselte, hogy

a kincset Iași-ban kell hagyni, mert egy hágai konvenció értelmében elleenséges hadseregnek nincs joga, hogy a nép tulajdonát alkotó kincsre rátegye a kezét.

A többség azonban az Oroszországba való elszállítás mellett döntött. *Blank* Móric igazgató azt javasolta, hogy a kincset szállítsák Svédországba, ahol nagyobb biztonságban lenne annál is inkább, mert Oroszországban esetleg forradalom törhet ki. Javaslatát azonban nem fogadták el, mert a Svédországba való szállítás sok költségbe került volna.

Az egész nemzeti kincset 1738 ércdobozba helyezték, Mária királyné ékszereit, amelyeknek értéke hétmillió aranylelt reprezentált, két ércdobozban helyezték el.

Természetesen *Bratianu* Ionel, akkori miniszterelnöknek és *Take* Ionescu, akkori külügyminiszternek hozzá kellett járulniok a nemzeti kincsnek Oroszországba való szállításához.

A román és orosz kormányok között a kincsre vonatkozólag írásbeli megegyezés jött létre. A jegyzőkönyvet többek között aláírta az akkori bucurești orosz követ, *Mosolow* és *Antonescu* Virgil, akkori román pénzügyminiszter is. A szállítmányt a Nemzeti Bank három tisztviselője kísérte Moszkvába. A román Nemzeti Bank bucurești levéltárában őrzik a jegyzőkönyv másolatát, amelyben

Oroszország a nemzeti vagyon biztonságáért teljes mértékben szavatosságot vállal.

Orosz részről egy kozák kapitány kísérte a román nemzeti kincset Moszkvába, ahová 1916 december 21-én érkezett meg az ólommal leplombált kocsikban szállított kincs. A Kreml titkos-kamrájában helyezték el a kincset. 1917 január elején igazolták a kincsnek leltár szerinti átvételét és újabb jegyzőkönyvet készítettek. A titkos-kamrát lepecsételték és lezárták. Az egyik kulcsot a román delegáció vezetője kapta, a másikat az orosz Nemzeti Bank igazgatója.

A Kreml titkos kamrájának vasajtójához szolgáló kulcsnak, amely még mindig a román Nemzeti Bankban van, igen mozgalmas a multja. 1918 júliusában ugyanis Románia és

— Minden cikkért írója felel. — Az „Erdélyi Élet” hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

Oroszország között Besszarábia miatt diplomáciai konfliktus tört ki. Az akkor orosz területen levő románokat fogságba vetették. Egyikük sem vehette fel Romániával az érintkezést. Az egyetlen román, akinek mint a Nemzeti Bank megbízottjának fel kellett volna ügyelnie a nemzeti kincsre, nem teljesíthette kötelességét. Ez az ur Vidrascu volt, aki a Kremli titkos-kamrájának kulcsát átadta Labonne francia konzulnak. Labonne konzult is letartóztatták a forradalmárok és áttették a határon. A kulcsot megőrzés végett átadta a Moszkvában maradt dán konzulnak, akinek azonban szintén menekülnie kellett. A konzul a kulcsot a titkárnak őrizetére bízta, akit megtűrték Moszkvában, mert jóbarátja volt Csicserin külügyi népbiztosnak. A dán követségi titkár a kulcsot elküldte Kopenhágába, az ottani francia konzulnak, aki Párisba továbbította. Innen került azután végre Romániába.

1917 július 27-én vitték Iași-ból Moszkvába a második szállítmányt, amely 22 vasuti kocsit töltött meg. Ekkor megint felbecsülhetetlen értékű aranyat és mükincseket szállítottak Oroszországba. Érdekes, hogy az erről a szállítmányról szóló jegyzőkönyvet

Titulescu, mostani külügyminiszter írta alá, aki akkor pénzügyminiszter volt.

Orosz részről a bucureștii cári követ és meghatalmazott miniszter, Poklevszky Kozlell gróf írta alá, aki nem is oly régen volt kénytelen kiköltözni a követségi palotából. Ezt a második küldeményt Moszkvában az orosz Nemzeti Bankban helyezték el.

A bucureștii Nemzeti Bankban megvannak az összes okmányok, amelyek az elszállított kincs értékéről és tartalmáról pontos adatokat szolgáltatnak. A levéltár vezetője, Romascanu Mihály két évig gyűjtötte össze adatokat, amelyek most már tiszta képet adnak a nagyrészt Kremli titkos kamrájában őrzött nemzeti kincsről. Áttanulmányozta a Bank iratait, sőt orosz jegyzőkönyvek másolataihoz is hozzájutott.

Amikor a román nemzeti kincset átvette az orosz cári kormány, több mint tízmilliárd aranylel volt az értéke, mai értékelésben körülbelül 270 milliárd lei.

A Nemzeti Bank bankjegy-nyomdáját is Moszkvába szállították.

Érdekes megemlíteni, hogy Hill George angol kapitány állítása szerint a hincs nagyrésztét visszaszállították Romániába. Romascanu hamarosan megjelenő könyvében hiteles okmányokkal fogja kimutatni, hogy az angol kapitány állítása nem felel meg a valóságnak. Hill kapitány nemrég

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

könyvet jelentetett meg, amelyben leírta oroszországi tartózkodását a világháború idején.

Hill azt mondja, hogy ő maga is elkísérte azt a Vörös Keresztes vonatot, amely a román nemzeti kincset visszavitte Romániába.

Romascanu bebizonyítja, hogy ez a vonat mindössze 200 millió papirlelt hozott magával Moszkvából, ahol abban az időben a román Nemzeti Bank nyomdája működött. Egyébként azóta egyetlen szovjet-államférfi sem tagadta le a román nemzeti kincset.

Romascanu szerint

Mária királyné ékszerei érthetetlen módon nyomtalanul eltűntek a moszkvai nemzeti bankból.

Megállapítást nyert, hogy az ékszerek *Diamandi* akkori meghatalmazott román miniszterhez kerültek, akinek igen ügyesen sikerült megmenteni azokat. Diamandi 1918-ban kénytelen volt elhagyni Moszkvát. Az ékszereket átadta a moszkvai amerikai követnek, aki elutazása alkalmára a norvég konzul őrizetére bízta. A norvég konzulnak a Haritov-ucca 15 szám alatt levő villában volt a hivatala. 1918 végén a norvég konzul is jobbnak látta elhagyni Oroszországot. A rábizott ékszereket a villa falában rejtette el, remélve, hogy adandó alkalommal előhozhatja erről a rejtékhelyről a kincseket. Az egyetlen ember, aki a konzulon kívül a kincs rejtékhelyét ismerte, egy szolga volt, aki nem térhetett vissza Norvégiába. Később ez a szolga meghalt. Halála előtt azonban rábizta titkát egyik szovjet orosz barátjára, aki aztán elmondta a hatóságoknak. Így tehát

arra is van kilátás, hogy Mária királyné ékszerei is megkerülhetnek.

Valószínű, hogy most — miután Románia és Oroszország között helyreállt a diplomáciai viszony — hamarosan megindulnak a tárgyalások a román nemzeti kincs visszaadására nézve. A román nemzeti kincs körül lebegő misztikum tehát rövidesen meg fog szűnni.

Száraz parketta tölgy, bükk KORNIS TESTVÉREK R. T.-nál

Arad, strada Alexandri 1. — Telefonszám: 501.

— **Az állami osztálysorsjáték igazgatósága** arról értesíti a n. é. közönséget, hogy a négy egymilliósvándorjuttalmat az eddigi egyik osztályon sem húzták ki, azok az urnában maradtak s így ezek az utolsó V. osztályon lesznek feltétlenül kisorsolva. Az V. osztály húzásai augusztus 28-án kezdődnek s szeptember 26-ig tartanak.

A színházat megölni nem kell fél- netek jó lesz...

Határozat az aradi Magyar Párt legutóbbi gyűlésén

(Arad.) A színház ősrégi dolog, de a társadalom még régibb. A színház a társadalom függvénye, a helyzetének különös, mondhatni páratlan volta roppant erősen fejeződik ki már abban a paradoxonban, hogy a társadalmat tekintve:

a színház egyszer legalul van, másszor legfölül, ami úgy értendő, hogy egyszer vallási kultusz, — a tragikum fenségével, másszor vásári blaszfémia — a trivialitás röhejével, — sőt megesik az is, hogy mindakettő egyszerre: a legfelső csucs és a legalsó pocsolya.

A színház ma is a *közös élmény területe*, — az egyetlen közös, az egyetlen társadalmi művészet a művészet egyetlen fajtája, amely nem szívódott fel a könnyben és nem vált újra egyénivé. A legmodernebb találmány ugyan — a rádió — létrehozta azt az állapotot, amely szinte *contradictiv in adjecto*, hogy ezt a közös élményt kitepi a maga keretéből és egyenkint közvetíti, — vagyis a mai találmányok révén sikerült megteremteni azt az állapotot, amely a közönséget elszakítja a produkciótól, s tehát a közönséget élő tanu, hangos részvevő helyett siket és néma tanuvá alakítja át, — de akárhogy lelkesedünk is a gépek e modern csodaszerűségéért, — a gép fejlődésének diagnosztikája egyet tesz bizonyossá előttünk:

ha a gép mindig előbb lesz, az ember egyre halot-
tábbá válik.

A színház ma is még élő *tagadása* — minden gépszerűségnek, — a színház az egyetlen hely, ahol

nem egyes ember lélezkzik, hanem az egész tár-
sadalom,

a színpad az egyetlen terület, ahol még a közönségnek, a társadalomnak, eleven teremtő ereje láthatóan működik egy művészi teljesítmény létrehozásában.

A hangos filmnek, a rádióknak a közönsége ugyszólván kikapcsolódott a produkcióból, mégpedig a legteljesebb alaposzággal és végérvényes módon.

Egy igazi színelőadás soha sincs készen, minden
este ugyszólván újra készül.

Annak minden este újból közös élménnyé kell válnia s előadás előtt is valami titokzatosság lebeg a színpadon. A kultusznak a misztikumja érezhető a deszkákon. Nem tudni, nem lehet tudni, milyen lesz az az előadás, mert ismeretlen

a közönség, mely estéről-estére volt, ismeretlenek a színészi dispoziciók (amelyek szintén estéről-estére változnak), — ez a színelőadásnak olyasféle elevenséget, olyan érdeklődést biztosít, amelyet a gépek annál biztosabban ölnek meg, mennél tökéletesebbek, mint gépek.

A közös élmény lehetősége, a személyes jelenlét csodája (ez nagyobb csoda, mint akármilyen gép, mert ez az a csoda, hogy X színész Napoleon és mégsem Napoleon, hogy ő ő maga és mégsem ő maga, hogy én, mint közönség elhiszem, hogy ő Napoleon, pedig tudom róla, hogy ő X színész) — ez a nagy paradoxon, amely átnyulik a vallásmisztériumok régiójába: ez a színháznak speciális, kitörölhetetlen sajátága és lebirhatatlan ereje. A hangos film és a rádió kiméri és porciókban kiárulja a színészt a nagy tömegeknek, liferálja a prairiekre és a tanyákra, — felbecsülhetetlen érdeme, hogy a villanyos drótszálakkal oda is elhatol, ahova a kultúra máskülönben sohasem tudna elhatolni: — de a közös alkotás, a közös teremtés, a közös élvezet gyönyörűségét meg nem adhatja az embereknek. Ugyanaz a szindarab, hangos filmen előadva — nem ugyanaz a dolog, amit egy hajszálfinom árnyalatból is meg lehet állapítani.

A legjobb hangos filmnek sem lehet premierje, bemutatója, — mert hiszen közönség elé nem az eredeti dolog kerül, hanem már a kópia, a gépileg lepergetett előadás, — úgy hogy soha egy ilyen bemutató nem lehet társadalmi esemény.

A szindarabnak van premier publikuma, amely ott akar lenni, részt akar venni, szerepelni akar, látni és láttatni, a premier közönsége épp oly izgatott, mint a szerző, vagy a színészek, mert sejti, vagy várja, hogy fog vele történni valami, nemcsak a színpadon, hanem vele is, benne is, tudja hogy a bemutató sikere őrajta is megfordul. A hangos film közönsége azonban ennek éppen az ellenkezőjét tudja, vagyis azt, hogy vele semmi sem történhetik:

a gép egyszerűen a legnagyobb precizitással lead egy kész, végérvényesen megrögzített és változhatatlan dolgot amelynek a közönség csak tanuja de nem résztvevője.

Hiába izgul, hiába tapsol, hiába piszeg, hiába tombol: — a film változhatatlan: éli a maga *gépi* életét, amely teljesen különáll a közönségtől.

A színház tehát ma is az élő társadalom egyedüli közvetlen művészi megnyilatkozása, a közös élménynek egyetlen megmaradt területe.

Ez a terület a régihez képest persze csonkának mondható.

Az ég reklámja a szivárvány. Ilyen hatásos reklámra törekedj!

Voltak korszakok, amikor a színház egymaga jelentett mindent: ujságot, közlönyt, regényt, míg ellenben

ma ujsággal, revüvel, regénnyel, rádióval, filmmel, hangosfilmmel kell osztoznia,

sőt a külterjes fejlődésében szinte veszedelmes méreteket öltő sportszenvédelemmel is, mely igen sok mai ember szemében teljesen pótolja a színházat, szakasztott úgy, mint ahogy a Krisztus utáni Róma első századában a gladiátoroknak az oroslánokkal való küzdelmei a római tömegek tizezrei előtt becseesebbek és érdekesebbek voltak bárminő színelőadásnál.

Az aradi Magyar Párt pedig azzal a határozatával, hogy nem törődik a város színikulturájával, ismét bizonyosságát adta tehetetlenségének és nemtörődömségének. Az aradi Magyar Párt élve eltemette az aradi magyar színészetet... Jegyezzék meg a dátumot: 1934.

Könyvbe örökítették

Románia panorámáját

(*București.*) A maga nemében hézagpótló és régen várt munka jelent meg mostanában, amely arra van hivatva, hogy Románia természeti szépségeit fotografikus hűséggel népszerűsítse és megismertesse a külfölddel. „*Romániai tájképek*“ a mű címe és szerzője *Al. Badauța*, a bucarești sajtóigazgatóság fényképészeti osztályának vezetője. Legsikerültebb felvételein kívül nemes romániai fényképészek műveit is közli a testes kötetben, amely sokkal jobban ismerteti Románia egyes részeit, mint akárhány utleírás.

Felvonulnak ezekben a fényképekben az erdélyi hóborította hegyektől kezdve egészen a Fekete-tenger acélosan csillogó hullámaiig, a Vaskaputól egészen a Dnyeszter magános kastélyaiig és a Russzinszko szomszédságában levő fatemplomokig ugyszólván minden jellegzetes tája Romániának.

Magasan száguldó vasutal és örök hóval borított hegycsucscokkal kezdődik a könyv. A Bucses szakadozott völgyei, mélyutjai és virágos rétjei a Csodás fekvésű Sinaian tul elvezetnek a sötétebb fogarasi havasokhoz és a moldovai hegycsucscokhoz. Barlangok tárulnak elénk, vad hegyi patakok rohannak a sziklák között, erdei tisztások teszik vidámmá és élénkké a mogorva őserdőket és sok helyen menedékházak várják pihenőre az elfáradt turistát.

A külföld alig ismeri ezeket a havasokat, amelyeknek mélye gazdag vadászterület. Itt tanyázik a medve, vaddisznó, borz. Zergék ugrálnak szikláról-sziklára szédítő szakadékok fölött. E hatalmas sziklafalak és a román ezüstpart kréta-

sziklái között terül el az oláhországi alföld, amelyet délen, nyugaton és keleten a lassan hőmpölygő Duna határol.

Itt vannak a híres tengeri fürdők: Mamaia, Eforia, Movila, Balcic terjedelmes strandjaikkal. A Bánságban oly gyönyörű a Duna, hogy csodájára járnak. És a delta számtalan ágaival és tavával még mindig felderítetlen terület, a földrajzilag ismert Középeurópában ugynevezett őserdő-folyamterület, amely a káviár hazája és valóságos hal- és madárelődorádó.

A Duna mellékfolyóinak völgyeiben klimatikus gyógyhelyek és fürdők csábítják az idegent. Karsu viaduktok vezetnek át rajtuk. București is feltárja, ami fővárosias benne: népes utjait, parkjait és szép épületeit. București közelében a magoșoi kastély kápráztatja el szemünket velencei stílusú oszlopaival és terasszaival. A királyi kastélyok meglepnek a keretekül szolgáló tájékkal. Az erdélyi régi udvarházak és megerősített templomok egyedülállók egész Európában. Bessarábia ősrégi kastélyai pedig még mindig úgy hatnak, mint egy darab ittfelajtott középkor.

A sokféleképpen épített kunyhóból előlép a román paraszt. Elvont motivumu ruházata derűs, harmonikus és erőteljes anélkül, hogy zavarólag hatna. Ebben a tekintetben sokkal egyszerűbb, mint a magyar parasztruházata. A Poiana Sibiului öreg pásztorai olyanok, mintha elmúlt idők daliái lennének. Itt a faluban még megvan a mitosz, amely a ruházatban, szokásokban, háztartási alkalmatosságokban és a táncokban jut kifejezésre. Titokzatos pogány világ hajlott itt meg a kereszténység előtt, amelynek művészete Curtea de Argeș, Hurez, Cozia, Voronez, Sucevița és Dragomirna klastromtemplomaiban látható bizanci stíliú festményeken. Bucovina egyes kolostorainak külső értékét is freskók borítják, amelynek értékét fel sem tudják becsülni.

A nemzeti kisebbségekről sem feledkezik meg a szerző. Így bemutaja a cluji gótikus templomot, amely az erdélyi építészet egyik remeke, Bemutatja Sighișoara látképét és bemutat a déli Dobrudzsában egy török nőt. Végül elérkezünk a maramureși havasok vidékének fatemplomaihoz, amelyek élénk elentétet alkotnak a köröskörül elterülő buja erdőségekhez. Annyi bizonyos, hogy Badauța értékes és elismerést érdemlő munkát végzett.

— Az „AGGE“ hirdetési és reklámpropaganda vállalat erdélyi központja Aradon ezuton hozza szives tudomására ügyfeleinek, hogy bármilyen fizetést csak a központ által lepecsételt és szignált nyugta ellenében teljesítsenek, mert megbizottainknak ezt meghaladó jogaik nincsenek. — »AGGE«.

Beteg boltnak reklám az orvossága

A bécsi Hakoah

örömmel emlékezik romániai turnéjára

(Bécs.) A bécsi Hakoah, amely négy hétig volt turnén Romániában, visszatért Bécsbe. A nagyszerű bécsi játékosok tizennégy mérkőzés közül csupán egyet vesztek el. A Hakoah ügyvezető elnöke, Barchelis, aki maga is részt vett a diadalmas turnén, az E. É. bécsi munkatársa előtt a következőképen nyilatkozott a romániai turnéről:

— Elmultak azok az idők, amikor az egyesületek külföldi turnéik alkalmával rengeteg pénzt kerestek. A mostani díjazás sokkal kisebb, mint például két évvel ezelőtt volt.

Négyhetes romániai utunk minden tekintetben kellemesen telt el.

Egész sor szép eredményt hozott nekünk, tehát tökéletes sportsikert és mellékesen társadalmi szempontból is igen kellemes órákat, mert

a romániai vendégbarátság minden dicséreten felül áll.

A közönségre sem lehet okunk panaszkodni. Igen barátságos volt irányunkban és nem takarékoskodott az elismeréssel, ha játékosaink szép akciót bonyolítottak le. De nemcsak a nézőközönséggel, hanem — egyetlen esetet leszámítva — a mérkőzéseket levezető bírókkal is meg voltunk elégedve.

A vendégcsapattal szemben olyan objektivitást tanúsítottak, amilyenben más országokban nem nagyon volt részünk.

— A romániai futballsport az utóbbi években ugy meny-

nyiségre, mint minőségre nézve kolosszális módon emelkedett. Főként Erdély nagyobb városaiban játszanak igen jól. Ugyanez áll Bucurestire nézve is. Nagyszerű együttesek vannak például Brasovban, Sibiu-ban, Clujon, Oradeán és Timisoarán. A pályák mindenütt aránylag kitűnő állapotban vannak. A romániai csapatok igen erős, ha nem is unfer játékmódnak hódolnak, ami olyan csapat számára, amely hosszabb turnéra vállalkozik, fizikailag igen nagy feladat. Ámbár játékosaink közül egyetlenegy sem szenvedett komolyabb sérülést és noha számos versenyajánlatot kaptunk, úgy hogy augusztus végéig is elmaradhattunk volna, mégis hazajöttünk, hogy a fiuknak az őszi szezon megkezdése előtt jól megérdemelt pihenésben legyen részük.

— Sok bécsi ismerőssel találkoztunk Romániában.

A híres Rapid sztár Uridill például Timisoarán a Rispensia trénera és Pojár, az öreg Slovan-védő Oradeán tréner.

Mindketten igen szép eredményeket értek el embereikkel. A valamikor nagyhirű magyar Biró most Baia-Maren a Phönix trénera.

Utunk alatt két csatárt szerződtettünk.

Az egyik már most költözik Bécsbe, a másik csak szeptemberben. Tervbe vettük, hogy meghívjuk az igen erős CAO t és a Phönixet. Ez a két csapat még az elkényeztetett bécsieket is ki fogja elégíteni.

Hogyan születik az interju...

Amíg az a bizonyos „reggeli mellé szervirozott ujság-cikk” eljut odáig...

(Timișoara.) Az olvasó nagyon jól tudja, mi az interju, hiszen naponta többször olvassa: ... a Kiváló Politikus fogadta munkatársunkat és a szóban forgó kérdésről ezeket mondta neki: — és itt következik mindaz, amit a Közéleti Nagyság az ujságtrónak elmond. A nyilatkozó rendszerint így vezeti be mondanivalóját: Véleményem szerint stb., stb.

Azt azonban az olvasó nem igen tudhatja, hogy amíg az ujságíró eljut odáig, hogy az interju első mondatát leírhatja, mennyi akadályon, mennyi furcsa helyzeten keresztül hajszolja át a szent tűz, amely benne lobog. Nem tudhatja, hogy néha az a pár soros nyilatkozat, amit otthon kényelmesen, nyugodtan szivarozva elolvas, órák, sőt talán egész nap verejtékes munkája és nem tudja, hogy ezzel az eredménnyel talán mindenki meg van elégedve, csupán maga az ujságíró nem.

A riporter találmányságát nem egyszerű próbákra teszi az interju, még akkor is, ha egész jelentéktelen személytől kell valami hiteles formában megtudnia. Az első interjura lázasan várakozik s általában csalódik, mert a riporter csak a szenzációt fogadja el az igazi munkának.

Amikor egy napon, kezdő riporter koromban, a szerkesztőm így szólt:

— Fiam, nagy feladat vár magára, interjut fog csinálni...

Azt hittem, elérkezett a pillanat, amely ujságírói álmaimat valóra váltja. Felcsillantak a multból a politikai heroszok neve... végre Uramisten!

— Pollák Andor ping-pong bajnok, tizennégyéve veled beszéljen.

Lezuhantam álmaim hegycsucsáról s érthetően csalódtam, aki minisztereknél akartam elkezdni az interjut.

Megbukik az ujságíró az első interjun

Amikor visszavonhatatlanul a politikai riporter munkakörébe léptem, rövid idő után megállapíthattam, hogy a politikai interju sajtószerű módon születik.

Ott kezdődik a dolog, hogy a riporter a legritkább esetben kap kérdéseire kielégítő választ és ha sikerül szólásra bírnia a kiszemelt „áldozatot”, az eredmény ritkán vág össze kitűzött terveivel. Néhai Bratianu Vintilla timișoara-i látogatása alkalmával történt, nyilatkozatot kellett kérnem a volt miniszterelnőtől. Ez volt az első politikai interjum. Ugynevezett „nehéz eset” volt, mert csupán előre leírt kérdések voltak. Akkoriban azt hittem, hogy szerények és magától értetődők.

— Ezekre nem válaszolhatok — mondta a miniszterelnök — kérdezzen talán valami mást.

— Valami mást? — Ekkor eszméltem rá, hogy az interju nem egyéb, mint olyan fordított vizsga, ahol csak az bukik meg, akinek kérdeznie kell. Ettől a felfedezéstől anynyira megdöbbsentem, hogy egy két suta kérdést tudtam csak eldadogni. A miniszterelnök némán nemet intett mindegyik kérdésem után, másszóval csunyán megbuktam és nem volt rá mentségem. Ugyanis nem mondhattam: — Kérem, én nem készültem, majd legközelebb kérdezek.

Végül is a miniszterelnök jóindulatúan és elnézően feladta önmagának a kérdéseket és azokra lediktálta nekem a feleletet.

Amikor a miniszter nem felel, hanem kérdez

Előfordulhat az is, hogy a két szerep felcserélődik és a kérdezőből rövidesen kérdezt lesz, aki vagy megfelel, vagy csupán hápog.

Averescu marsall miniszterelnök korában bővebb nyilatkozatot adott lapomnak, különösen szociális és népjóléti kérdésekről. A többi között előhozta a rokkant kérdést is s szerettem volna, ha a miniszterelnök azt bővebben fejti ki. Erre azonban nem volt hajlandó, sőt még ő kérdezte:

— Mit tud maga a rokkantügyről?

— Magam is hadirokkant vagyok — válaszoltam — tehát mindent tudok róla. S ezzel, bőven elmondtam mindazt, amit szerettem volna a marsall szájából hallani. A miniszterelnök csendesesen végighallgatta sugalmazásomat.

— Ez az egész? — kérdezte, mikor befejeztem.

— Igen ez, — válaszoltam. — És a miniszterelnök urnak mi a véleménye ezekről — tettem fel a kérdést immáron tizedszer.

— Ugyanez.

— Ugyanez, — csapott le hirtelen Averescu marsall s ezzel elvágta a további kérdés útját.

Természetesen egy sor sem jelent meg a rokkant-kérdés alaposan letárgyalt részleteiről a miniszterelnök nyilatkozatában.

Akiknek a jelszavuk: nem nyilatkozni

Maniu Gyula az orthodox politikai iskola hive s a jelszava: nem nyilatkozni. Ha csak lehetett el is kerülte, ha másként nem, hát úgy hogy a feltett kérdésekre mélységesen hallgatott, vagy jóízűen nevetett rajtuk. Egyizben, ha jól emlékszem éppen karácsony előtt fogadott és több aktuális kérdésre, melyeket előzően már bemutattam neki, röviden nyilatkozott. Sorra következtek ezután azok a kérdések, amelyek méltán izgatták akkoriban a politikai kedélyeket. Maniu Gyula jóízűen és fennhangon nevetett mindegyik kérdésen és makacsul szivta cigarettáját és még makacsabbul hallgatott. A végén csak ennyit mondott, karjait széttárva:

— Hát honnan tudjam én ezeket? — s a nevetése ismét felcsuklott.

A legbarátságosabb kézsorítással küldött utamra. A hallgatásnak és az el nem szólásnak valóságos mestere.

Barabás Béla memorlája

Az ősz vezér klasszikus nyilatkozó volt. Szerette, ha az újságíró a kérdéseket világosan, vagy a kérdéscsoportokat taglalva intézte hozzá s már a kérdésekkel szemléltette a várható felelet szerkezetét. Ha nem így történt, Barabás nem egyszer maga javította ki a kérdéseket és megmagyarázta az újságírónak, hogy a témakörhöz még milyen kérdések szükségesek. Azután elkezdett diktálni. Egyenesen megdöbentő volt az a retorikai készség, ami nyilatkozataiban csak úgy, mint beszédeiben, a legnagyobb tökéletességgel megnyilatkozott. Mondhatnám, minden egyes vesszőre figyelmeztette az újságírót, a pontra, pontosvesszőre és kettőspontra éppen úgy, de aztán a megjelent szövegben ugyanezeket ellenőrizte is.

Egy ízben felkerestem Barabás Bélát aradi lakásán és magyarpárti kérdésekben kértem nyilatkozatot. Egyszer csak a szobalány Purgly-t jelentette be, Barabás éppen egy gyönyörű körmondat közepénél tartott a diktálásban.

— Ide pontosvesszőjön — mondotta — azonnal visszajövök.

Körülbelül félóra hosszat tartott Purglyval való társalgása s amikor visszajött, legnagyobb bámulatra, mintha a diktálást félbe sem szakította volna, folytatta a félórával előbb abbahagyott körmondatot.

Gyakorlat dolga ez — válaszolta arra a kérdésemre, hogy hogyan tudta a gondolatmenetet ilyen pontosan megjegyezni és hogy csodálkozásom teljes legyen, elejétől végig elmondotta nyilatkozatának azt a részét, amelyben az említett körmondat is volt. Egy betűhibát sem ejtett. Valóságos bűvészmutatvány volt ez az akkor már nyolcvan felé járó pátriárkától.

Szédületesen precíz körmondatait nem jegyzi többé az újságíró.

Duca

A meggyilkolt miniszterelnök izig-vérig politikus volt, de tudós és újságíró is egyszemélyben, akinek rendkívüli képességei elkápráztatták hallgatóját. Puritánság ömlött el egész életén. Bucureștiben egy ízben lakásán fogadott s interju helyett cikket adott. Íróasztalához ültetett s két egymásbanyúló szobán keresztül sétálgatva diktált. Hol felemelte hangját, hol csak suttogott. Gyakran félbeszakítottam, amikor a másik szobából egy szavát sem hallottam:

— Nem hallom, miniszterelnök ur.

— Lehetetlen, lehetetlen, hiszen csak úgy kiabálok — válaszolta átsietve az íróasztalhoz a szomszéd szobából.

Közben bőven tett fel kérdéseket, mindenről, mert minden érdekelte. Különösen szívesen foglalkozott kisebbségi

problémákkal Mire a cikk elkészült, az összes aktuális politikai kérdésekről kifagगतott, ő maga viszont nem nyilvánított egyikben sem véleményt. Egyik mondatnál így szólt:

— Emlékszik erre a sorra? — S azzal Faust egyik sorát idézte.

— Igen, Emlékszem — válaszoltam.

— Hát nem gyönyörű? — mondta lelkesülten — hallgassa csak.

Azzal néhány szakaszt hibátlanul elszavalt, közben szemét lehunyta mintegy átszellemülten a költő proféciájától.

Sohasem mulasztotta el szinte tulzott kedvességgel, megköszönni az újságírónak a fáradságot.

Memoriájában nem maradtak meg sokáig azoknak a nevei, akikkel futólag vagy csak ritkábban volt dolga. Fenti találkozásuk után ő maga kérte fel, hivatalába.

Nevét emlékezetem lapjára vésem fel — mondta azzal az udvariassággal, mely csaknem zavarba hozott mindenkit.

— Mikor másnap felmentem hivatalába, fogalma sem volt arról, ki vagyok. A kényes helyzetben az odasiető titkár mentett meg attól, hogy ismét bemutatkozzam. Duca ma már csak emlék, de felejthetetlen emléke a román politikai életnek és az újságírónak egyaránt.

Egy fogat egy interjuért

Sokszor a lehetetlen körülmény sem riasztja el az újságírókat attól, hogy az interjút kieroszakolja.

Trancu-Jassi-t valósággal megrohanták az újságírók miniszteri kinevezése után. Jó politikusnak bizonyult, mert érdekesnél érdekesebb nyilatkozatokkal tudta kielégíteni a riportereket. Néhány hete volt már miniszter, amikor fellekerestem hivatalában, hogy tudósítást küldjek laponnak. Titkára már messzizól intégetett, hogy rosszkor jövök.

— Ugy fáj a miniszter ur foga — mondotta nagy részvétellel, hogy teljes lehetetlenség most őt zavarni, vagy egyáltalán szólásra bírni.

Hosszas kérés után végre is bejelentett s Trancu-Jassi csak azzal a kikötéssel fogadott, hogy legfeljebb egy percnyi ideje van számomra.

Az íróasztalnál ült, egyik kezében ceruza, másik kezével zsebkendőjét arcára szorította.

— Csak nem fáj a foga, miniszter uram? — kérdeztem, mintha semmiről sem tudnék.

— Kegyetlenül fáj — mondta Trancu-Jassi.

— Annyira csak nem fáj, hogy egy rövid nyilatkozatot nem kaphatnék, — próbáltam őt rábeszélni az interjura.

Szemrehányóan nézett rám s válaszképpen arcára mutatott.

— Teszek egy ajánlatot, miniszter ur — mondtam.

— Ha ad egy nyilatkozatot, megszabadítom a fogfájástól.

Trancu-Jassi — aki különösen nagyon szerette az újságírókat — meglepődött erre a váratlan ajánlatra s pillanatnyi gondoskodás után rávágta:

— Rendben van!

Elviszem egy fogorvoshoz, — tettem meg az ajánlatot — utközben diktálja a nyilatkozatot, a fogorvos kihuzza a fogát utána tovább nyilatkozik, mire visszaérünk, elkészült a nyilatkozattal is.

Azt hittem erre szó nélkül kidob. De ugyancsak nagyot néztem, mikor a miniszter felugrott az asztal mellől, vette a kabátját és a kalapját s csak ennyit mondott:

— Gyerünk!

Előrántottam a ceruzát és a papirost, máris feltettem az első kérdést. Rögtön válaszolt rá, közben beültünk autójába és elindultunk a fogorvoshoz. Az autóban kérdést kérdés követett, ugyanigy történt a fogorvos előszobájában is.

Valósággal ragyogott a szeme Trancu-Jassinak, mikor megkönnyebbülten hagyta el a fogorvosi rendelőt s visszafelé indultunk. Utközben frissen, jókedvűen diktált. S amikor dolgozószobájába érve pontot tettem a nyilatkozat utolsó mondata után, megköszöntem a nyilatkozatot.

— Én köszönöm — felelte a miniszter.

Igy született meg az interju Trancu-Jassival, — nem mondhatja el magáról, hogy interju közben úgy érezte magát, „mintha a fogát huznák“.

Halva született interjúk

Van az interjunak végül még egy formája, amelyről nem mondhatjuk el, hogy hogyan születik, mert ez egyszerűen halva születik. Ilyen esetben a dolog úgy kezdődik, hogy a nyilatkozó fél ezzel kezdi:

— Hogyne nyilatkoznám, nagyon szívesen, de van egy kikötésem.

— Tessék parancsolni, mi az?

— Na, azt majd csak a végén mondom meg — feleli és erre hosszú, hosszú nyilatkozat következik, amit az újságíró, akiben az érdekes mondatoknál a szent láng a szokottnál is magasabbra csap és szívdobogva jegyez.

Az ilyen nyilatkozat azonban így szokott végződni:

— Nagyon kérek azonban, hogy a nevemet ne ird ki, egyébként sem nyilatkozatképpen mondtam el ezt, hanem csupán információnak.

Használja fel, azt hiszem érdekes — fejezi be ravasz-kásan hunyorítva egyik szeméből.

Az újságíró nagyot nyel. A szent láng már csak pis-lákol. A név nélküli nyilatkozat, a nagyszerű információ, amely ezekután kutyát sem ér, — egyenes uton vándorol be a papirkosárba.

Ime az interju, amely ezer és ezer színes fordulat után, egyszer szellemes akadály, máskor előre nem látott nehézség lebirása árán születik meg. A születés körülményei mindig mások és az eredmény legritkább esetben ugyanaz. De mindegyiket az újságíró vérével írja. Ebben a munkában fáradhatatlan, hiszen ebből táplálkozik, ez élte.

Egy aradi urilány

Óvást emel egy pályadíjnyertes francia könyv ellen

(*Arad.*) Az idei nagy francia irodalmi díjat Henri de Montherlant nyerte meg egyik regényével, amelynek igen merész tendenciája és amely különösen a szépnem körében élénk ellenmonciást váltott ki. A felkapott francia író azt mondja többek között, hogy a legmagasabb ideál:

szerelem vizontszerelem nélkül.

Hát ez tulmerész állítás.

Először is a férfi nem nagyon ért a nő pszichéjéhez, mint ahogy a nő sem érti meg teljesen a férfit. A nő számára a szerelem a legmagasztosabb dolog a világon: természetesen csak a nemes, tiszta, önzetlen és magasztos szerelem, amelyet a férfiak igen gyakran tévesztenek össze flörttel, fanatizmussal, erotikával. Montherlant azt mondja, hogy a férfi és nő közötti barátság ritkább és értékeesebb, mint a szerelem.

Barátság csak férfiak között létezik, mármint őszinte és tartós barátság, amely minden szerencsétlenségben és a sors csapásai között is fennáll.

Nők között igen ritka a tartós barátság, míg a férfi és nő között szűk korlátok között mozog, kivéve az ideális házaseletet. Montherlantal ellentétben az általánosan elfogadott tétel az, hogy a szerelem nélkül egyáltalán nincs barátság a különböző nemek között, akár előbb volt a szerelem, akár később.

Montherlant azt a teóriát állítja fel, hogy a férfi nem is akar szerelmet és nem is szereti, ha személyét a nő fölé emelik. Hát ez hamis és egyuttal természetellenes, mert a nő mégis feltekint a nálánál erősebbre és hatalmasabbra. Hiszen ezzel fejezi ki a nő, hogy mennyire becsüli a férfit. Ha nem tenné, meglenne az első disszonancia. Abszurdum, hogy a nő felajánlott szerelmét tehernek tartásák és emellett isteníteni azt, ami ebben a szerelemben durva és brutális.

Az, hogy a férfi a nőben csupán érzékeinek felkorbácsolóját lássa, visszataszító, lovagiatlan és nem is kívánatos dolog.

Elég szomorú, amit Montherlant a mai fiatalságról mond, hogy egyenesen kineveti és kigunyolja a szerelmet, ha például moziban látja. Sajnálatraméltó az a nemzedék, amely a materializmus következtében és minden etikai érték letiprásásával odáig jutott, hogy minden nemesebb érzés kihalt belőle. És még szomorubb dolog, ha egy neves író ilyen degenerált felfogás képviselője.

K. Irén

Palezstinában

a sportélet is nagyszerűen fejlődik — mondja egy ismert aradi sportember

(Arad.) Egy közismert aradi ur, aki mostanában jött vissza Palesztinából, érdekes dolgokat mondott el a palesztinai sportviszonyokról. Elmondotta, hogy a sportüzem csak részben szünetel. A nagy hőség miatt azok, akik versenyben nem vesznek részt, távoltartják magukat a tréningtől.

— Tel-Avivban — mondotta az aradi ur — az a helyzet, hogy a város apraját-nagyját a strand bársonypuha homokja és a pompás tengervíz csálja magához. Sportra tehát nem nagyon érnek rá az egyébként sportot szeretők. Természetesen igen sokan fürödnek a nyílt tengerben, olyanok is, akiknek nem lenne szabad, mert nem tudnak uszni. Hetenként számos szerencsétlenség is történik a tengerpart minden részén. A versenyuszók számára megfelelő a tenger, amelynek tükre főként reggel hat óraker teljesen sima és ilyenkor tréning közben kilométereket is lehet uszni a nyílt tengeren. De a tanítás a tengeren teljesen lehetetlen.

Palesztinában az uszni nem tudók száma meglepően nagy.

Igen tragikus volt a legutóbbi időben az a hír, amely arról számolt be, hogy

az amerikai grandrabbi fia egy kirándulás alkalmával tanítói szemeláttára belefullt a tengerbe,

ugyanakkor azonban ugyanannak az osztálynak két lány-

növendékét sikerült kimenteni. Sokan szidják a tel-avivi városvezetőséget, amiért nem épített uszodát. Az intelligencia azonban reméli, hogy a Makkabiahig mégis csak fel fog épülni az uszómedence. A Hapoel már régen Prágában van és résztvesz a munkásversenyeken. A bucsuünnepély eredményei meglepően jók voltak. A gerelyvetésben az eredmény 45.50 volt, a férfidiszkoszversenyben az elért legjobb dobás 34.28 volt, míg a női versenyben 30.53.

— Beyruthban az amerikai egyetemi stadion kelti fel a szemlélő figyelmét, érdeklődését. A tenger partján terül el terrasz-szerűen rendezett park alatt elsőosztályu futópályával és fedett tribünnel, amely beleépült a park pálmái és egyéb fáinak közé. A stadion kapui előtt habzik a tenger a sziklákon, amelyeken ott állnak az ugrótornyok. Gyönyörű hely ez, ahol a föld minden részéből állandóan kétezer diák van együtt mindkét nemből. Szíriában a sportélet igen fejlett.

Az országos futball bajnokcsapat például a földközítengeri angol flotta legénységét 12:0 arányban verte meg. A palesztinai uszók meghívást kaptak Beyruthba, de le kellett mondaniuk a versenyt, mert nem kaptak szabadságot. Igen érdekes uszóversenynek ígérkezik az, amelyet a haifai kikötőben fognak rendezni az ott állomásozó hadihajók legénységének részvételével. Eb-

ben részt fog venni a haifai Makkabi, amely Flesch révén igen erős és résztvesz a legjobb uszónak távozásával meggyengült tel-avivi Makkabi is. A Makkabiah napja egyre közeledik. Palesztinában eddig csak a szabadgyakorlatok előkészítésére engedélyezték a büdzsét és erre a célra aránylag tekintélyes összeget folyósítottak. Egy baj van azonban. A vezetők, akik a dán kurzust járták, nem vettek tudomást a modern rendszerekről. Egy

ülés alkalmával az egyik ifjúsági vezető például kijelentette, hogy indiai utja alkalmával látta, hogy más országok is elfordultak a rekordsporttól és visszatérnek a tornához. Hát ez elég vakmerőség volt akkor, amikor mindenhol a rekordőrület irányítja a sportrendezvényeket. A közeli Makkabiahra nagyban folynak az előkészületek, amelyek után itélve a palesztinai első sportverseny érdekesnek ígérkezik.

Politika

az Erdélyi Élet görbetükrében

— Vajjon a timișoara-i panaszjárás után segítenek-e a miniszterek ezen a viharverte, szegény, mezővárossá züllött Aradon?

Kohn és Grün egy szüdén voltak, ahol alaposan felöntöttek a garatra és részegen botorkálnak haza.

Utközben persze mozog alattuk a föld és Kohn elvágódik. Ott kinlódik a nagy sárban, nem tud felkelni.

— Hé, Grün, — mondja — segíts rajtam, csak nem fogsz itthagyni, emelj fel.

— Miért kell Maniunak és Vajdának okvetlenül kibékülni?

Valahol Erdélyben sokáig két malom állt egymás mellett. Egy ur, aki hosszú évek után visszakerült arra a vidékre, megkérdi egy paraszttól:

— Mondja atyafi, itt azelőtt két malom állt és most csak egy van itt, mi történt?

— Hát instálom, — szólt az atyafi — az egyiket le kellett bontani, mert két malom számára nincsen elég szelünk.

— Helyes-e az, hogy a miniszterek Timișoarán is állandóan a legszebb jövőt helyezték kilátásba?

Kohn találkozik Grünnel és megkérdi:

— Te, mondd meg nekem, mi az a cuéizmus?

— A cuéizmus, — mondja Grün — az, ha például te rosszul érzed magad, akkor elkezded mondani: én jól érzem magam, én jól érzem magam.

— Na ez igen szép. És meddig kell ezt mondanom?

— Ezt addig kell mondanod, amíg mieszed nem lesz.

— **Hogy lehet az, hogy Aradon a Jobbsorsra érdemes városi mozik a magánmozik mellett ráilzetnek a korrekciós ügyvezetésre?**

Kohn nagyvagyону ember volt a hitközségben, elnöknek is megválasztották, de ahogy az évek multak, egyre szegényebb lett és a végén nem volt semmije.

Valaki aztán megkérdezte tőle:

— Sag mir, hát hogy lehet az, hogy olyan vagyonod volt, elnök is voltál és most még sincs semmid?

— Mein Freund, — válaszolta Kohn — weisst du, was das kostet, anständig zu sein?

.....

— **Előnyös-e vajjon a Fonciera biztosítóra, hogy olyan sokalót tart a Galló-féle biztosítási botrányper tárgyalása?**

Grün egy ujságcikket olvas nagy figyelemmel a kávéház terraszán. Arra megy Kohn és megkérdi tőle, hogy mit olvas?

— Egy igen érdekes pszichológiai cikket, — feleli Grün — amelyben az áll, hogy a vizbeesett ember lelki szemei előtt, — mielőtt megfulladna, végigvonulnak összes bűnei.

— Na, — jegyzi meg Kohn — akkor te sem fogsz soha vízbefulladni.

— Miért?

— Mert míg a te összes bűneid végigvonulnak előtted, addig háromszor is kihuz a mentő-órság. Library Cluj

.....

— **Ha egy polgármester bukaresti utjáról hazajön, hoz-e magával valami eredményt az utjáról?**

Kohonné és Grünné a délutáni kávé mellett diskurálnak és nagyon természetesen leginkább a személyzetről van szó.

— Az én szobalányom olyan szórakozott, — mondja Kohonné — hogy a multkor elhagyta valahol a gyereket.

— Az semmi, — panaszkodik Grünné — az enyém a multkor a gyerek helyett egy szakaszvezetővel jött haza.

Szerencsés és boldog, aki sorsjegyét az

Aradi Általános Takarékpénztárnál

szerezte be. Bulevardul Regina Maria

Mindenről mindenkinek

Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmából. „Az Erdélyi Élet” eredeti rovata

Helyzetjelentés

a külkereskedelmi frontról

(București.) E hó elsejével tudvalevőleg megszűntek az eddigi kompenzációs-engedélyek és ezzel újból fellángolt a harc Románia külkereskedelmének alapvető megszervezése körül. A hivatalos felfogás jelenleg a következő: behozatal kompenzációk ellenében feltéve, ha Románia kereskedelmi mérlege az importáló országgal szemben passzív; de ha a mérleg aktív, akkor nincs helye semmiféle kompenzációnak. Megfelelő kompenzációk négy ország számára van előírva és pedig Csehszlovákia, Németország, Lengyelország és az Egyesült Államok számára. Kikötés, hogy a kivitelnek legalább 20 százalékkal kell felülmulnia a behozatalt (némely esetben megkövetelik, hogy az ország 140:100 legyen). A szabály ebben az esetben is az, hogy a behozatal csak akkor engedhető meg, ha beigazolást nyer, hogy a kivitel valóban megtörtént.

Minden más országgal való kapcsolatban az importőrnek a deviza-központtól fizetési eszközöket kell kérnie. Az egyre kisebb deviza-készlet következtében a kiutalás egyre ritkább, ami Hollandiát és nemrég Belgiumot is ellenrendszabályok megtételére készítette.

Ezek az országok Románia legjobb vevői és pontosan fizetnek, ellenben a Romániába irányított sokkal kisebb exportjukért nem kapnak pénzt és éppen ezért Romániával szemben életbe léptették a következő kompenzációt. Miután azonban Románia semmi körülmények között nem engedi meg a kompenzációt e két országgal, az üzlet úgy Hollandiával, mint Belgiummal szünetel. Hollandia és Románia között már két hónapja folynak a tárgyalások, de eddig nem sok sikerrel kecsegtetnek. A belga ellenrendszabályok még korai keletűek és így még nem adódott mód és alkalom a tárgyalásra.

A behozatal előfeltétele az, hogy az importőr a kereskedelemügyi minisztérium kontingentálási engedélyével rendelkezzen. Most illetékes tényezők arra törekednek, hogy a deviza-központ és a kereskedelemügyi minisztérium külkereskedelmi hivatala között szoros együttműködést hozzanak létre, hogy ezáltal egyrészt a befolyó devizák kizárólag a folyamatban levő kivitel fedezésére szolgáljanak, másrészt a kontingensek csakis a deviza-központ teljesítőképességének határai között adassanak ki és ezáltal a jövőben

megszüntessék a fizetések kitolását. E célra külön „kontingentálási matematikát” dolgoztak ki. Áprilisban a kontingenseket az utolsó három évnegyed középarányosának 70 százalékára redukálták, július 1-én újabb 20 százalékos redukció következett be. 1934-ben tehát az utolsó négy évnegyed átlagos behozatalának 56 százaléka importálható. Így fest most a helyzet. Valószínű azonban, hogy a gyakorlati életben beálló nehézségek arra fogják késztetni a kormányt, hogy a szigorú megszorításokon enyhítsen.

A gyáriparosok szövetsége bizonyára utalni fog arra, hogy exportprémiumot jelenleg kizárólag mezőgazdasági termények részére engedélyeznek, holott néhány iparcikket is lehetne hasonló prémiummal exportálni. A szövetség reméli, hogy a kivitel 3800 millióval

lehet emelni, míg fokozottabb termeléssel a behozatalt 940 millióval leszorítani. Miután a nemrég bevezetett exportprémium a fűrészárakra a kivittl élénkebbé tette, ezen a révén további 400 millió lei értékű deviza beözönlésére számíthatnak. Időközben a termésbecslés is javult. Arra lehet számítani, hogy a régebbi készletekkel együtt buzában némi fölösleg lesz. Juliusban a kiadós esőzés következtében a tengeri termés 500.000 vagonra emelkedett. Mindezeknek tekintetbe vételével az összkivitel a tavalyival szemben mindössze talán egymilliárdos csökkenést jelent, ami talán nem egészen indokolja a behozatal megszorítását.

Végeredményben a helyzet jelenleg nem oly borús, mint ahogy néhány héttel előbb látták.

University Library Cluj

— **Két ambiciózus urlasszony** — Fodorné és Weinfeldné — hosszabb külföldi praxis után olyan kozmetikai szalon létesített Aradon, mely modern berendezésével és szakmai felkészültségével méltán keltett városszerte osztatlan érdeklődést. A kozmetika ma már általában éppen olyan szükséglet, mint minden egyéb, ami a higiénát és a test konzerválását szolgálja. Valóságos tudománnyá fejlődött ez az iparág, melynek haladása komoly tudósokat foglalkoztat, akik külföldön állandó kurzusokat tartanak mindazok számára, akik hivatásul tüzték ki maguknak ezt a nélkülözhetetlen és rendkívül fontos mesterséget, — mondhatnánk úgy is: művészi életpályát. Mert ma már igenis komoly művészet az, amit ez az iparág produkál. Fodorné és Weinfeldné kozmetikai szalonja is művészetté fejlesztette a kozmetikát, melyet általában — kivételektől eltekintve — minden hozzáértés nélkül végeztek eddig olyanok, akiknek semmi előképzettségük nem volt. A szó nemes értelmében áldozatteljes és kitartó studiumokat végeztek Fodorné és Weinfeldné urlasszonyok, amíg az Alexandri ucca 3 szám alatt megnyitották szalonjukat. Megérdemlik — hisszük, hogy el is éri céljukat — hogy Arad hölgyközönsége támogassa és felkarolja dicséretes igyekezetüket.

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Pezsgőháboru

Vérzivataros, forradalmas időkben, megborzong az ember szive, ha a háboru szót hallja emlegetni. Hiszen minden bajt, minden rosszat neki köszönhetünk és neki tulajdonítunk. Ő vette el pénzünket, életünket, békebeli jókedvünket, kedélyünket, dalos hangulatunkat, tréfánkat, mókánkat, aszszonyaink mosolygását, a lányok kacagását, mindent, ami szép ezen a világon. Ha azonban a háboru szót a pezsgővel látjuk összekapcsolva egy mozi plakátján, akkor tudjuk, hogy a hirdetett darab mindazt jelenti, ami hiányzik mindennapi életünk-ből. Vagyis éppen azt, amire szükségünk van. És mire annál jobban van szükségünk, minél sulyosabb viszonyok között vagyunk, minél vigasztalanabb híreket hallunk a nagy világból.

Az osztrák filmgyártás tudja, mit csinál és tudja mit vár tőle a világ mozikközönsége. Nem a februári véres napokat és nem a kis Dollfuss nagy tragédiáját, ő nem, hanem azt, amit a békebeli Bécs nyújtott lakóainak és az idegennek. Kedélyt, nótát, jó bort és szép lányt. A Pezsgőháboruban mindezt feltálalják. Izlésesen, finomul. Igazi bécsi izléssel és jó szívvél. Mert ez a bécsiek legfőbb tulajdonsága, különösen a bécsi nőnek, olyanakk, mint amilyen ebben a darabban is szerepel.

Ez a női típus abban megegyezik a világ többi nőivel, hogy szép, kedves, jókedvű de amellett van egy nagy erénye is, hogy jó. Jó a legszebb emberi értelemben. Ez a nő nem követel tőled semmit, akkor a legboldogabb, ha adhat. És ad is mindent. Nem kér pénzt a csókjáért, a mosolyáért, ingyen osztogatja, amint ő is ingyen kapta a Teremtőtől jókedvében. Ez az a női típus, amelyikért mindig fáj a férfiak szive és amit máshol olyan nehéz megtalálni.

Ebben az új operettben Lien Deyers és Lizzi Waldmüller képviselik ezt a női fajtát és bár mindketten eltérnek egymástól, sok vonásuk megegyezik. Elsősorban jókedvük, amellyel a legsavanyubb nézőt is felderítik. Azután szépségük. Az egyik szőke, a másik barna, hogy ne panaszkodjon egyetlen férfi sem. És mind a ketten szerelmesek a darabban. Mi kell több ilyen szép nyári estén, hogy jól elszórakozzunk? Mert kapunk többet is. Itt van Ida Wüst jó karban tartott nőiesége és karrierozó tehetsége.

A Rendezés Max Ophüls műve és mindent felölel, ami az embert szórakoztathatja. A helyzetkomikumok sorozata kacagtatja a nézőt, bemutat egy pompás szüretet is, minden különlegességével és zamatával. Szinte szájunkban érezzük tőle a friss must ízét és illatát, Váratlan fordulatok és trükkök teszik szinessé és élvezetessé a cselekményt, mely jórésztben vidéken játszódik le, hogy annál hangulatosabb környezet-képet mutasson be. A városi embernek élvezetes csemege.

Fáttakarít meg,

ha cserépkályháit karban tartja. Szakszerű olcsó munkáért forduljon a 65 éve fennálló

Balogh kályhagyárhoz

Arad, strada Cuza Voda 50.

Nyári angol és francia divatlapok érkeztek a „REVÜ“ SZALONBA

CSONT

elsőrendű uriszabósága, ARAD, Str. Eminescu 15.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, sejmek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

BCU Cluj Central University Library Cluj

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában, str. Románului (Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét Orvosi rendeletre gyógycipők, betétek, lúdtalp, bokasülvedés és talp-sülvedés ellen nagyon olcsó árban készülnek.

BÉLYEGZŐKET

olcsón, jól és azonnal készít STAMPA bélyegzőgyár Arad, a főpostával szemben.

Pénzfelvételekre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

MUZSAYNÁL

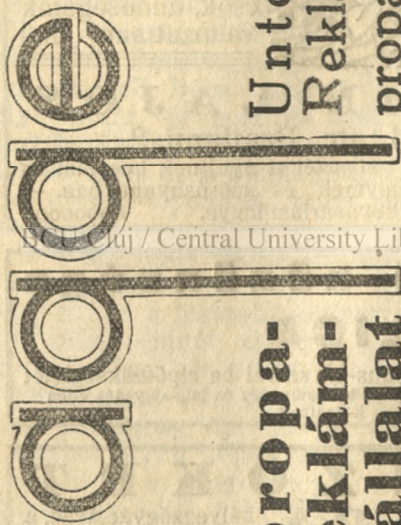
zinházzal szemben. Nyári öltönyök és kabátok. French-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény. Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

Legolcsóbb! — Legmegbízhatóbb! — Leggyorsabb!

Praktikus találmányok gyors értékesítése. Kereskedelmi és ipari társulások, kül- és belföldi képviselők közvetítése.

BUCUREȘTI,

ARAD, TIMIȘOARA, CLUJ, ORADEA, BRAȘOV, SATUMARE, CERNĂUȚI, IAȘI, CONSTANȚA, CRAIOVA

Reklám-propaganda és reklám-vállalat

Unternehmung für Reklame und Reklám-propaganda

Teljes felelősséggel vállaljuk — legolcsóbban és leggyorsabban, — bel- és külföldi vállalatok gyártmányainak kül- és belföldi propagálását a létező összes reklámlehetőségek felhasználásával. Reklámírányokat, hirdetményeket és hirdetések a legközelebbi időn belül elhelyezünk bármely országban vagy városban: mozikban, strandokon, villamosokon, autobuszokon, pályaudvarokon, postahivatalokban, lapokban, uccai hirdetőoszlopokon, fürdőhelyeken, vasutakon és hajókon, szállodákban és kávéházakban, sporttelepeken és országutakon. Propagálunk rádió, körlevelek és röpcédulák útján, vállaljuk áruminták szétosztását. Reklám ügyekben díjtalanul adunk szaktanácsot, készített tervet és költségvetést. Egészen röviden: ajánlatunk révén megtakarítunk rengenleg feleslegesen elpazarolt időt, céltalanul kidobott pénzt és hiábavaló fejtörést, mert eredményteljes reklámpropagandát csak tapasztalatokban gazdag, elhivatott szakemberek fejthetnek ki.

Kérjen ajánlatot az erdélyi központtól: Arad, Palatul Banca Românească. — Telefon 520.

Legolcsóbb! — Legmegbízhatóbb! — Leggyorsabb!